مرگ در مؤسسه ضدطاعون ایرکوتسک

واقعیت‌های تأییدشده، روایت حادثه آزمایشگاهی و نقش سرمای سیبری

جمع‌بندی کوتاه

مرگ داریا شیپیلووا، کارمند ۲۸ ساله مؤسسه ضدطاعون ایرکوتسک، تأیید شده است. با این حال، تا ۵ اکتبر ۲۰۲۶ مقام‌های روس علت بیماری را «ذات‌الریه با منشأ نامشخص» اعلام کرده‌اند؛ ابتلای قطعی به طاعون و شکستن لوله حاوی عامل بیماری‌زا به‌طور مستقل تأیید نشده است. سرمای سیبری نیز تضمین نمی‌کند که انتقال طاعون متوقف شود.

آنچه می‌دانیم

- مرگ: شیپیلووا در ۲ اکتبر ۲۰۲۶ درگذشت. گزارش‌های محلی او را کارمند یا تکنسین آزمایشگاه معرفی کرده‌اند؛ عنوان «پژوهشگر طاعون» ممکن است بیش از حد قطعی باشد.
- تشخیص رسمی: راسپوتربنادزور گفته او به ذات‌الریه با منشأ نامشخص مبتلا بوده و در نمونه‌های بررسی‌شده عامل مرتبط با کار حرفه‌ای شناسایی نشده است.
- واکنش بهداشتی: پس از طرح ظن به عفونتی بسیار خطرناک، مقام‌ها جلسه اضطراری برگزار کردند و تماس‌های شناسایی‌شده را زیر نظر گرفتند. قرنطینه و مراقبت احتیاطی به‌تنهایی تشخیص طاعون را ثابت نمی‌کند.
- حادثه ادعایی: رسانه محلی «Люди Байкала» گزارش داد که شیپیلووا در ۲۵ سپتامبر هنگام کار لوله یا ویال حاوی عامل طاعون را شکسته است. این روایت به منابع غیررسمی متکی است و مقام‌های روس وقوع حادثه ثبت‌شده را رد کرده‌اند.

چرا روایت‌ها با هم فرق دارند؟

در روزهای نخست، برخی مقام‌های محلی علت مرگ را طاعون دانستند و بعد در پیام‌های اصلاح‌شده از «احتمال» سخن گفتند. در مقابل، بیانیه بعدی راسپوتربنادزور بر ذات‌الریه با منشأ نامشخص و نبود عامل عفونی مرتبط با کار تأکید داشت. تا وقتی گزارش آزمایشگاهی کامل، روش نمونه‌گیری و نتیجه نهایی پزشکی قانونی منتشر نشده باشد، اختلاف روایت‌ها حل‌شده محسوب نمی‌شود.

اقدام سریع مقام‌ها با مدیریت احتیاطی یک خطر بالقوه سازگار است. اما جدی گرفتن یک سناریو برای آماده‌باش، مدرک وقوع همان سناریو نیست. گزارش شکستن لوله نیز باید به منبع محلی نسبت داده شود و در تیتر یا متن به شکل واقعیت قطعی نیاید.

آیا سرما مانع گسترش طاعون می‌شود؟

پاسخ کوتاه: خیر، دست‌کم نه به‌عنوان مانعی مطمئن. دمای پایین می‌تواند بر فعالیت جوندگان و کک‌ها اثر بگذارد و در بعضی موقعیت‌ها تماس انسان با چرخه طبیعی جوندگان را کاهش دهد. اما اثر دما بر انتقال باکتری ساده و یک‌جهته نیست.

مطالعات آزمایشگاهی درباره کک‌های ناقل نشان داده‌اند برخی کک‌های آلوده در دماهای پایین نیز می‌توانند Yersinia pestis را منتقل کنند. نتیجه‌ها با گونه کک، مدت آلودگی و مرحله انتقال تفاوت دارند؛ بنابراین گزاره «هوای سرد طاعون را متوقف می‌کند» از داده‌های علمی فراتر می‌رود.

اگر بیماری به شکل طاعون ریوی بروز کند، انتقال از راه قطرات تنفسی در تماس نزدیک با بیمار مطرح است. این مسیر به خواب زمستانی جوندگان وابسته نیست. تشخیص زودهنگام، جداسازی بیمار، ردیابی تماس‌ها و درمان سریع با آنتی‌بیوتیک ابزارهای اصلی مهار خطرند.

ارزیابی خطر در زمان تهیه این گزارش

چه چیزی می‌توان گفت؟

تا ۵ اکتبر، در منابع عمومیِ بررسی‌شده مورد ثانویه تأییدشده‌ای گزارش نشده بود. این موضوع آرامش‌بخش است، اما پایان قطعی دوره مراقبت را ثابت نمی‌کند؛ برخی تماس‌های نزدیک ممکن است هنوز در بازه نهفتگی باشند.

بنابراین تعبیر محتاطانه این است: شواهد عمومی از «همه‌گیری طاعون در روسیه» پشتیبانی نمی‌کند؛ اما پرونده یک مرگ تأییدشده، تشخیص رسمی نامشخص و روایت مورد اختلاف درباره حادثه آزمایشگاهی است. خطر پایین‌ترِ گسترش گسترده را باید به نبود موارد ثانویه تأییدشده و اقدامات بهداشتی نسبت داد، نه به سرمای هوا.

نتیجه تحریریه رونما

- تأییدشده: مرگ کارمند مؤسسه ضدطاعون ایرکوتسک.
- تأییدنشده: ابتلای قطعی به طاعون و ارتباط علت مرگ با فعالیت شغلی.
- مورد اختلاف: شکستن لوله یا ویال حاوی عامل طاعون؛ این روایت از گزارش محلی آمده و با نتیجه اعلام‌شده بازرسی رسمی تعارض دارد.
- نتیجه علمی: سرما تضمین مهار نیست. در طاعون ریوی، اقدامات بهداشت عمومی و درمان سریع تعیین‌کننده‌ترند.

تیتر پیشنهادی: «مرگ کارمند مؤسسه ضدطاعون روسیه؛ آیا سرمای سیبری واقعاً جلوی گسترش بیماری را می‌گیرد؟»

منابع برای مطالعه بیشتر

۴ IRK.ru، اکتبر ۲۰۲۶ — اعلام رسمی درباره ذات‌الریه با منشأ نامشخص
https://www.irk.ru/news/20261004/pneumonia/

۲ IRK.ru، اکتبر ۲۰۲۶ — خط زمانی و نشست اضطراری
https://www.irk.ru/news/articles/20261002/pest/

۲ Люди Байкала، اکتبر ۲۰۲۶ — گزارش ادعای شکستن لوله آزمایش
https://baikal-journal.ru/2026/10/02/pogibshaya-ot-chumy-v-shelehove-rabotala-laborantkoj-i-razbila-probirku-s-vozbuditelem-infekczii/

درگاه رسمی دولت منطقه ایرکوتسک — نشست کمیسیون بهداشتی
https://irkobl.ru/news/4440907

سازمان جهانی بهداشت — برگه اطلاعات طاعون
https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/plague

CDC — طاعون، انتقال و پیشگیری
https://www.cdc.gov/plague/about/index.html

مطالعه انتقال Y. pestis توسط کک X. cheopis در دماهای مختلف
https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC3195756/

مطالعه تأثیر دما بر انتقال طاعون توسط کک‌ها، Journal of Medical Entomology
https://academic.oup.com/jme/article/57/6/1778/5864567